

Endomines Oy
Pampalontie 11
82967 HATTU

VALTAUSOIKEUTTA KOSKEVA PÄÄTÖS

Nimi Ilokulta 1-3 ja 5

Hakija Endomines Oy
Kuusankoski

Yhteystiedot:
Pampalontie 11
82967 HATTU

Lisätietoja antaa:
Anne Valkama puh. +358 50 590 0197

Hakemuksen peruste

Kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaista malminetsintää valtausalueella voidaan suorittaa valtausoikeuden nojalla.

Vireilletulo

Asia on tullut vireille 23.6.2011 työ- ja elinkeinoministeriöön jätetyllä hakemuksella. Kaivoslaki (503/1965) on kumottu 1.7.2011 voimaan tulleella kaivoslailla (621/2011), jonka mukaan kumotun kaivoslain nojalla työ- ja elinkeinoministeriössä vireillä olleet asiat siirtyivät kaivosviranomaisena toimivaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon (Tukes). Ennen 1.7.2011 vireille tulleet hakemukset ratkaistaan kaivoslain (503/1965) mukaisesti ottaen huomioon uuden kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännökset.

Alkuperäinen hakemus on käsittänyt yhteensä 53 aluetta, jotka eivät muodostaneet yhtä yhtenäistä aluetta. Jokaiselle keskenään yhtenäisen alueen muodostavalle ryhmälle on annettu oma kaivosrekisterinumero. Tällä kaivosrekisterinumerolla käsitellään alkuperäisen hakemuksen alueet Ilokulta 1-3 ja 5.

Kaivosviranomainen on tarkistanut karttajärjestelmän avulla hakemuksessa ilmoitetut pinta-ala- ja tilatiedot ja tehnyt tarvittavat korjaukset kyseisiin tietoihin.

Hakemuksesta on pyydetty lisäselvityksiä 27.11.2013.

Hakemusta on täydennetty seuraavasti:

- 1.7.2011 korjattu hakemus
- 19.12.2013 kartta, tutkimussuunnitelma, rajanaapuritiedot

Hakemuksen käsittely

Hakija on samanaikaisesti hakenut valtausta usealle vierekkäin/lähekkäin sijaitsevalle alueelle.

Haetut alueet muodostavat yhden kokonaisuuden, joka käsitellään yhtenä hakemuksena. Samat henkilöt voivat olla asianosaisia samoin perustein usean alueen osalta. Hakijan toimittamassa esteettömyystodistuksessa, kaivoskivennäisiä koskevassa otaksumassa tai tutkimusten arvioitua määrää ja laatua koskevassa selvityksessä ei eritellä asioita yksittäisten valtausalueiden osalta. Haettu aluekokonaisuus käsitellään ja ratkaistaan yhdellä päätöksellä.

Valtausalueet

Tämä päätös koskee seuraavia alueita:
Ilomantsi (146)

KaivNro 9440/1; valtausalueen nimi: Ilokulta 1

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
146-893-1-9	Ilomantsin valtionmaa	Valtion metsämaat	97,42
		Yhteensä ha	97,42

KaivNro 9440/2; valtausalueen nimi: Ilokulta 2

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
146-893-1-9	Ilomantsin valtionmaa	Valtion metsämaat	46,65
		Yhteensä ha	46,65

KaivNro 9440/3; valtausalueen nimi: Ilokulta 3

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
146-893-1-9	Ilomantsin valtionmaa	Valtion metsämaat	90,44
		Yhteensä ha	90,44

KaivNro 9440/4; valtausalueen nimi: Ilokulta 5

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
146-893-1-9	Ilomantsin valtionmaa	Valtion metsämaat	65,82
		Yhteensä ha	65,82

Valtausalueiden pinta-ala on yhteensä 300,33 ha.

Valtauskohittaiset kiinteistöjen rajat ilmenevät päätöksen liitteenä olevasta kartta-aineistosta.

Alueesta tarkemmin

Endomines Oy:llä on ollut aiemmin valtausoikeus nyt haettuun Ilokulta 1 -alueeseen. Valtausoikeudet ovat päättyneet 31.12.2010. Mikäli edellisen valtausoikeuden päättymisestä ei ole kulunut viittä vuotta, on kaivoslain (503/1965) mukaan kysymyksessä valtauksen este. Tukes voi kuitenkin harkintansa mukaan poiketa mainitusta viiden vuoden aikarajasta ja myöntää hakijalle valtausoikeuden.

Haettu valtausalue sijaitsee Haapajoen ja Ukonjoen vesistön suojellulla valuma-alueella (MUU070011).

Esteettömyystodistus

Hakija ei ole toimittanut kaivoslain (503/1965) 8 §:n 3-kohdassa mainittua asianomaisen viranomaisen tai kahden paikalliset olosuhteet tunnevan luonnollisen henkilön antamaa todistusta siitä, että haetulla alueella ei ole kaivoslain 6.1 §:n kohdissa 3 – 9 mainittuja valtauksen esteitä. Tukes on kuitenkin jatkanut hakemuksen käsittelyä. Tukes on pyytänyt hakemuksesta lausunnon alueen kunnalta ja ELY-keskukselta. Tukes on myös pyytänyt maanomistajilta mielipiteitä hakemuksen johdosta. Lausuntojen ja mielipiteiden perusteella Tukesin on mahdollista selvittää, kohdistuuko haetulle valtausalueelle kaivoslaissa (503/1965) tarkoitettuja valtauksen esteitä.

Otaksuma kaivoskivennäisistä

Hakija otaksuu valtausalueella olevan seuraavia kaivoskivennäisiä: kulta.

Otaksuman perustelut on esitetty liitteessä 1.

Tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Hakijan arvio tutkimusten määrästä ja laadusta on esitetty liitteessä 1.

Hakemuksesta tiedottaminen ja lausuntopyynnöt

Hakemuksesta on 3.1.2014 lähetetty ilmoitus maanomistajille asianosaisten kuulemista varten sekä lausuntopyynnöt alueen kunnalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) ja tarvittaessa muussa lainsäädännössä mainituille tahoille.

Lisäksi hakemus on ollut nähtävillä 31.1.2014 saakka alueen kunnanvirastossa sekä Tukesin kirjaamossa. Lausunnot ja mielipiteet tuli toimittaa viimeistään 31.1.2014.

Lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine on esitetty liitteessä 2.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ratkaisu

Hakija on kaivoslain (503/1965) 1.1 §:ssä tarkoitettulla tavalla valtauskelpoinen.

Tukes hyväksyy valtaushakemuksen seuraavin, liitteessä 3 esitetyin määräyksin sekä antaa hakijalle valtaajana tähän päätökseen sisältyvät seuraavat valtauskirjat:

1. Kaivosrekisterinumero 9440/1 Ilokulta 1
2. Kaivosrekisterinumero 9440/2 Ilokulta 2

3. Kaivosrekisterinumero 9440/3 Ilokulta 3
4. Kaivosrekisterinumero 9440/4 Ilokulta 5

Määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille

Tukesin antamat määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille on esitetty liitteessä 3.

Vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Tukesin vastaus hakemuksesta annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin on esitetty liitteessä 3.

Malminetsinnän aloittaminen

Tutkimus valtausalueilla on hallintolainkäyttölain (586/1996) 31 §:n nojalla sallittu vasta, kun tämä päätös on saanut lainvoiman sekä ensimmäisen vuoden valtauskorvaus on maksettu maanomistajille.

Päätösmaksu

Päätöksestä perittävä maksu on 60 € ja tähän päätökseen sisältyvästä kustakin valtauskirjasta perittävä maksu on 400 €.

Maksu peritään hakemuksen jättöhetkellä voimassa olleen työ- ja elinkeinoministeriön maksullisista suoritteista annetun asetuksen mukaisesti. Lasku toimitetaan erikseen.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Valtauspäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet, sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Päätöksen julkaiseminen sanomalehdessä on katsottu tarpeettomaksi, koska asianosaiset saavat tiedon kirjeitse.

Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla. Päätöksestä tehdään merkintä kiinteistötietojärjestelmään.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen.

Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Lisätietoja kaivosasiat@tukes.fi tai puh. 029 50 52127.

Maria Kivi
ylitarkastaja

Pirjo Savolainen
lupakäsittelijä

LIITTEET

Liite 1: Otaksuman perustelut sekä tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Liite 2: Lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine

Liite 3: Määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille, vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Liite 4: Valitusosoitus

Liite 5: Lista asianosaisista

Liite 6: Kartta valtausalueista

Liite 7: Päätökseen sisältyvät valtauskirjat valtausalueittain toimitetaan ainoastaan hakijalle sekä osana julkista kuulutusta

Otaksuma kaivoskivennäisistä

Hakija otaksuu valtausalueilla olevan kultaa, perustuen alueella aiemmin tehtyihin tutkimuksiin.

Haetut valtausalueet sijaitsevat kultakriittisessä Ilomantsin arkeisen vihreäkivivyöhykkeen Hatun liuskejaksossa, josta tunnetaan useita kultaesiintymiä. Endomines Oy:llä on Hatun liuskejaksossa hakemuksen jättöhetkellä kaksi voimassa olevaa kaivospiiriä, ja neljästä kohteesta on jätetty kaivospiirihakemus.

Noin 40 km pitkä ja 0,5–2 km leveä Hatun liuskejakso sijaitsee karttalehtien 4244 ja 4333 alueilla. Liuskejakson eteläosa koostuu pääasiassa deformatiivisista, kiilleliuskeista ja grau-vakoista, kun taas Hattuvaaran pohjoispuolella ovat vallitsevina mm. karkearakeiset felsiset vulkanoklastiset kivilajit sekä intermediääriset, emäksiset ja ultraemäksiset vulkaniitit. Tona-liittiset intruusioidet ja porfyryjuonet ovat tunkeutuneet jakson kivilajeihin. Kallioperä on metamorfoitunut vihreäliuske- ja amfiboliittifasieksen olosuhteissa. Isotooppitutkimuksen mukaan Ilomantsin vihreäkivivyöhykkeen kerrostuminen, deformatiivisuus ja granitoidien intrudoituminen tapahtuivat melko lyhyellä aikavälillä, 2,76 – 2,72 Ga sitten.

Vuosien 2006 ja 2011 välisenä aikana yhtiö on investoinut alueen malminetsintään merkittäviä summia. Pelkästään syväkairausta Endomines Oy on tehnyt tuona aikana Ilomantsin eri kohteissa lähes 25 kilometriä.

Endomines Oy teki päätöksen Pampalon kultakaivoksen avaamisesta lokakuun 9. päivänä 2009 ja aloitti välittömästi rikastushiekka-altaan ja rikastamon rakentamisen sekä olemassa olevan kaivosinfran varustamisen siten, että kaivos siirtyi tuotantovaiheeseen 2011 alussa. Tähän liittyen tutkimukset ympäristön muilla valtauksilla ovat merkittävässä roolissa kaivoshankkeen kokonaistoteutuksessa. Näin kaivoksen läheisyydessä olevat pienemmätkin "satelliittimalmit" ovat helposti ja taloudellisesti rikastettavissa.

Hakija on 19.12.2013 täydentänyt otaksumaa kaivoskivennäisistä seuraavasti:

Haetut valtausalueet sijaitsevat Ilomantsin kunnassa Valkeasoiden valtausalueiden itä- ja pohjoispuolella. Valkeasoiden alueet sekä Ilokulta 1-3 ja 5 sijoittuvat Ilomantsin vihreäkivivyöhykkeeseen kuuluvaan Hoskon muodostumaan, joka koostuu pääasiassa pintasyntyisistä kivilajeista, kuten turbidiittisista metagrauvakoista. Ilokulta 3 ja 5 alueilla tavataan lisäksi myös mafisia vulkaniitteja. Kesällä 2011 Endomines Oy tilasi matalalentogeofysiikan mittauksia. Vuonna 2012 lentogeofysiikan mittauksista teetettiin uudelleentulkintoja Geologian tutkimuskeskuksella. Nämä uudelleentulkinnat sekä Valkeasoiden alueen kairasydämistä saadut hyvät kultapitoisuudet ovat lisänneet myös Valkeasoiden itäpuolisten alueiden kiinnostavuutta.

Tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Endomines Oy jatkaa malminetsintätöitä Hatun liuskejaksolla koko alueen kattavin lentogeofysiikan mittauksin. Näiden mittauksien perusteella suunnitellaan alueella tehtävät maastotyöt ja tutkimuskairaukset. Erityisen kiinnostuksen kohteena ovat luonnollisesti jo tunnettujen esiintymien lähiympäristöt.

Hakija on 19.12.2013 täydentänyt tutkimussuunnitelmaa seuraavasti:

Ilokulta 1-3 ja 5 alueilla on tarkoitus tehdä tutkimuksia käyttäen menetelminä syväkairausta, moreeni- ja kalliopintakairausta sekä kenttähavaintoja ja lohokarenäytteenottoa. Kairaukset

ajoittuisivat etupäässä kesälle ja syksyille, mutta etenkin llokulta 3 tutkimusalueella myös talvikairaukset ovat mahdollisia soisen maaperän vuoksi. Suoritettujen kairausten määrää riippuu ensimmäisistä kairareijistä saaduista tuloksista.

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot Ilomantsin kunta

Kunnanhallitus on päättänyt puoltaa tutkimusluvan myöntämistä.

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Pohjois-Karjalan ELY-keskus on tutustunut kyseiseen valtaushakemukseen ja toteaa, että valtausalueilla ei sijaitse:

- Natura 2000 -verkoston alueita;
- luonnonsuojelualueita;
- perusteilla olevia luonnonsuojelualueita;
- suojeluohjelma-alueita;
- muita suojelualueita.

Haetulla valtausalueella ei ole tiedossa olevia:

- suojeltuja luontotyyppisiä;
- suojeltujen eliölajien esiintymiä.

Valtausalue ei sijaitse:

- pohjavesialueella, eikä alueella ole vesilain (264/1961) nojalla annettuja suoja-alue määräyksiä.

Hakemuksen johdosta annetut mielipiteet Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä

Kuntayhtymän omistama Hoskon kiinteistö jää kyseessä olevan valtausalueen Ilokulta 1 sisälle. Hoskon kämppä on entinen Metsähallituksen tyyppiirustuksilla 1960-luvun alussa tehty savottakämpäyhteisö, johon kuuluvat kämppä, talli, valjaskuivaamo, kauppa- ja varastorakennus, sauna sekä myöhemmin valmistettu savusauna. Kohde on suojeltu asetuksella valtion omistamien rakennusten suojelusta 14.6.1985/485. Ympäristökeskuksen määräyksen (Dnro PKA-2004-L-415(27)) suojelu koskee tätä kokonaisuutta. Suojeltuja rakennuksia ja suojeltua aluetta on käytettävä ja hoidettava siten, että niiden kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot säilyvät. Lisäksi rakennuksia ja suojeltavaa aluetta koskeville toimenpiteille on saatava museoviraston hyväksyntä.

Kuntayhtymän omistuksessa oleva kämppäkokonaisuus on kuntayhtymän henkilöstön ja si-dosryhmien käytössä oleva virkistytymiskeskus. Kaivoslakiin liittyvä valtauslupa ei toteutuessaan heikennä alueen virkistyskäyttöä, sillä kyseessä on vasta alueen malmivarantojen tutkimuslupa. Mahdollinen kaivoksen perustaminen voi haitata alueen virkistymiskäyttöä kuten kalastusta, metsästystä, retkeilyä ja muuta virkistytymistoimintaa. Toteutuessaan täysimääräisenä avolouhos jäisi n. 600 metrin päähän kämppäkartanosta, eli todennäköisimmin maisemahaitta tässäkin tapauksessa olisi vähäinen. Maiseman voimakas muuttuminen voi aiheuttaa virkistyskäytön heikkenemistä, joten kaivosalueen jatkokäytössä tulee huomioida virkistytymistoiminnan säilyminen alueella. Kaivosvaltaukseseen liittyvien tutkimusten osalta valtaajan tulee huolehtia maiseman saattamisesta alkuperäiseen kuntoon.

Metsähallitus

Yleisperiaatteet

Metsähallitus pitää tärkeänä, että malminetsintäalueiden tutkimustoiminnassa otetaan huomioon alueiden maisema-, luonto- ja kulttuuriarvot mahdollisimman hyvin. Tietoja Metsähallituksen mailla olevista arvokkaista ja huomioon otettavista kohteista löytyy esim. Suomen ympäristökeskuksen uhanalaisrekisteristä ja Museoviraston muinaismuistorekisteristä. Koska näistä virallisista rekistereistä ei löydy kaikkia Metsähallituksen mailla sijaitsevia luonto- ja kulttuurikohdetietoja, Metsähallitus edellyttää, että kaivosyhtiö on yhteydessä myös suoraan Metsähallitukseen. Näin voidaan käydä läpi kaivosyhtiön laatima tutkimussuunnitelma ja varmistaa, että metsälain 10 §:n, luonnonsuojelulain ja muinaismuistolain määrittelemät arvokkaat luonto- ja kulttuurikohteet säilyvät mahdollisimman hyvin. Vähimmäisedellytys on, että toimijalla on tieto olemassa olevista kohteista ja kyky tunnistaa mahdolliset uudet kohteet maastossa.

Valtaushakemusalueen tiedossa olevat huomioitavat luontokohteet

Valtaushakemukseen sisältyy metsälain tarkoittamia puronvarsimetsiä (kuviot 82,168,192, 318) ja karuja soita (kuviot 15,31,129,149,150). Suolla liikkumista koneilla tulee välttää myös talvella, eikä nykyisiä luontoarvoja tule heikentää.

Metsäalueella liikuttaessa tulee käyttää mahdollisimman paljon harvennushakkuissa syntyneitä ajouria.

Vahinkojen ehkäiseminen ja korvaukset metsätalousmaalla

Mikäli tutkimustöiden yhteydessä on tarve poistaa puita tai käyttää Metsähallituksen tieverkostoa, tulee toimijan olla ennakkoon yhteydessä Metsähallituksen Lieksan metsätiimiin ja sopia toimenpiteistä, joilla tiestö-, puusto- ja taimikkovahingot pyritään ehkäisemään tai mikäli vahinkoja syntyy, sopia korvauksista.

Turvallisuuden parantaminen

Mikäli tutkimusalueella suoritetaan sellaisia syväkairauksia, joista kairauksien jälkeen jää maastoon pysyvästi maanpäällisiä metallisia tai muovisia maaputkia, Metsähallitus edellyttää, että putket katkaistaan mahdollisimman läheltä maanpintaa ja putkien päät tulpataan. Vähän lumen aikaan putket ovat vaarallisia mm. moottorikelkkailijoille. Maanpäällisistä putkista voi aiheutua vahinkoa myös metsäkoneille ja muille maastoajoneuvoille. Esimerkiksi metsäkoneiden renkaat rikkoontuvat osuessaan maaputkien päihin. Edellä mainituilla toimilla parannetaan maaston muiden käyttäjien turvallisuutta ja estetään materiaalivahinkoja. Metsähallitus katsoo, että malminetsintäluvan saaja on kaikilta osin vastuussa näistä vahingoista Metsähallitukselle ja kolmannelle osapuolelle.

Metsähallituksen oman toiminnan vaatimukset

Metsähallitus korostaa, että tässä lausunnossa esitetyt ympäristönäkökohdat ovat sellaisia, jotka Metsähallitus ottaa itse huomioon omassa toiminnassaan sitoutuessaan lakisääteisiin velvoitteisiin, omaan sertifioituun ympäristö- ja laatujärjestelmään sekä kansalliseen PEFC-sertifiointijärjestelmään. Näin ollen Metsähallitus ei edellytä malminetsintäluvan hakijalta enempää kuin Metsähallitus vaatii omalta toiminnaltaan.

Hakijan vastine

Ilomantsin kunta

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Hakijalla ei ole kommentoitavaa Ilomantsin kunnanhallituksen ja ELY-keskuksen lausuntoihin.

Metsähallitus

Endomines Oy tulee ottamaan huomioon Metsähallituksen lausunnossa mainitsevat luontokohteet tehdessään Ilokulta 1-3 ja 5 -alueille tutkimussuunnitelmaa.

Metsäalueella liikuttaessa tullaan käyttämään mahdollisimman paljon harvennushakkuissa syntyneitä ajouria tai alueella jo olevaa metsätieverkostoa. Mikäli tutkimustöiden yhteydessä on tarve poistaa puita tai käyttää Metsähallituksen tieverkostoa, hakija on yhteydessä Metsähallituksen osoittamaan yhteyshenkilöön.

Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä

Endomines Oy tulee ottamaan huomioon Hoskon kämpän sijainnin tehdessään tutkimussuunnitelmaa Ilokulta 1-3 ja 5 -alueille. Endomines Oy pyrkii aina suorittamaan tutkimustyöt siten, että niistä aiheutuisi mahdollisimman vähän ympäristö- ja maisemavaikutuksia. Tutkimustöiden loputtua tutkimusalueet tullaan saattamaan maisemallisesti mahdollisimman lähelle alkuperäistä kuntoa.

Päätöksen perustelut

Yleisperustelut

Kaivoslain (621/2011) 178.2 §:ssä säädetään, että tämän lain voimaan tullessa vireillä olevissa asioissa noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei kaivoslain (621/2011) 19 luvussa toisin säädetä.

Kaivoslain (503/1965) 4.1 §:n mukaan sen, joka haluaa käyttää lain mukaista oikeutta esiintymään, on haettava joko valtauskirjaa alueeseen tai samanaikaisesti myös kaivospiirin määrittämistä esiintymän hyväksi käyttämistä varten. Pykälän 2 momentin mukaan valtauskirjan saatuaan hakijalla (valtaajalla) on oikeus (valtausoikeus) valtauskirjalla osoitetulla alueella (valtausalueella) kaivoskivennäisiin kohdistuvaan tutkimustyöhön sen mukaan kuin 3 luvussa säädetään ja niiden hyväksi käyttämiseen 4 §:n 3 ja 4 momentin mukaan.

Kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 2-kohdan mukaan valtausta ei saa suorittaa aikaisemmalla valtausalueella tai kaivospiirissä ilman kaivosviranomaisen lupaa, jollei viittä vuotta ole kulunut valtauksen tai kaivosoikeuden raukeamisesta. Kaivosviranomainen voi kuitenkin harkintansa mukaan poiketa mainitusta viiden vuoden aikarajasta ja myöntää hakijalle valtausoikeuden.

Kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n mukaan valtaushakemuksessa on ilmoitettava muun muassa valtausalueen suuruus, sen maantieteellinen sijainti ja rajat sekä sillä olevat kiinteistöjen rajat hakemukseen liitettyyn karttaan niin tarkoin merkittynä, ettei epätietoisuutta niistä voi syntyä, hyväksyttävine selvityksineen siitä, ettei lain 6 §:ssä mainittuja valtauksen esteitä ole.

Kaivoslain (503/1965) 9 §:n mukaan voidaan hakijalle varata tilaisuus hakemuksen täydentämiseen ja tarpeellisen lisäselvityksen esittämiseen määrättyssä ajassa uhalla, että hakemus muuten voidaan puutteellisena ja selvittämättömänä hylätä. Hakija voi myös omasta aloitteestaan täydentää hakemustaan tai muuta asian käsittelyä varten toimittamaansa asiakirjaa sekä toimittaa käsittelyn kuluessa viranomaiselle asian ratkaisemisen kannalta tarpeellisia asiakirjoja. Hallintolain (434/2003) 22 § täydentää kaivoslain (503/1965) 9 §:ää.

Kaivoslain (503/1965) 10 §:n mukaan kaivosviranomaisen on annettava hakijalle valtauskirja hakemuksessa tarkoitettuun alueeseen tai siihen alueen osaan, johon ei ole valtauksen estettä, mikäli valtaushakemus täyttää kaivoslaissa (503/1965) säädetty edellytykset.

Kaivoskivennäisten esiintymistä koskeva otaksunta sekä tutkimustoimenpiteiden arviointi on tehtävä jokaisen haetun valtausalueen osalta erikseen. Useita alueita koskeva hakemus voidaan käsitellä yhdellä kertaa.

Kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaan valtaajalla on oikeus lain 3 luvussa säädettyillä ehdoilla toimittaa valtausalueella tutkimustyötä esiintymän laadun ja laajuuden selvittämiseksi sekä tarpeen mukaan käyttää alueen ulkopuolellakin maata teitä sekä voima-, vesi- ja muita johtoja varten. Tutkimustyö ja alueiden käyttö on rajoitettava niihin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen tutkimustyön tarkoituksen saavuttamiseksi. Toimenpiteet on suoritettava siten, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän vahinkoa tai haittaa.

Luonnonsuojelulain määräykset

Kaivoslain (503/1965) 71.2 §:n mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulain (1096/1996) 4, 9, 39, 42, 47–49, 55 ja 56 §:ssä sekä 4, 5 ja 10 luvussa sekä mainittujen säännösten nojalla säädetään.

Poikkeaminen kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 2-kohdassa tarkoitetusta määräajasta

Kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 2-kohdan mukaan valtausta ei saa suorittaa aikaisemmalla valtausalueella tai kaivospiirissä ilman kaivosviranomaisen lupaa, jollei viittä vuotta ole kulunut valtauksen tai kaivosoikeuden raukeamisesta. Kaivosviranomainen voi kuitenkin harkintansa mukaan poiketa mainitusta viiden vuoden aikarajasta ja myöntää hakijalle valtausoikeuden.

Alueelle on kohdistunut aikaisempia valtausoikeuksia, joista viimeksi voimassa olleet valtausoikeudet ovat rauenneet vuoden 2010 lopussa. Hakemuksen vireille tullessa aikaisempien valtausoikeuksien raukeamisesta on siten kulunut alle viisi vuotta. Kaivoslaissa säädetystä viiden vuoden aikarajasta poikkeaminen on mahdollista kaivosviranomaisen luvalla. Huomioiden rauenneiden valtausoikeuksien raukeamisajankohdan, oikeuksien haltijoihin liittyvät tekijät ja olosuhteet kokonaisuudessaan kaivosviranomainen ei ole hakemuksen käsittelyn yhteydessä havainnut estettä poiketa mainitusta viiden vuoden aikarajasta ja myöntää siten hakijalle valtausoikeuden.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston antamat määräykset ja niiden perustelut

1. Valtausoikeus on voimassa viisi (5) vuotta tämän päätöksen antopäivästä.

Perustelut: Kaivoslain (503/1965) 10 §:n mukaan ottaen huomioon tarpeellisten tutkimusten arvioitu määrä ja laatu valtaus on voimassa vähintään vuoden ja enintään viisi vuotta valtauskirjan antopäivästä. Hakija on esittänyt tutkimussuunnitelman, jota on pidettävä kaivoslain (503/1965) 8 §:n mukaisena ja riittävänä.

Hakijalla on määräajan jälkeen mahdollisuus hakea valtausoikeuden voimassaololle jatkoaikaa siten kuin kaivoslaissa (621/2011) malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta säädetään. Kaivoslain (621/2011) 180.2 §:ssä olevan siirtymäsäännöksen mukaan valtausoikeuden voimassaolon jatkamiseen sovelletaan, mitä lain 61, 66 ja 72 §:ssä säädetään malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta. Kaivoslain (621/2011) 66 §:n 2 momenttiin perustuvan kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 27.1 §:n mukaan hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi tulee toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen valtausoikeuden voimassaolon päättymistä.

2. Valtaaja ei saa ilman maanomistajan lupaa käyttää hyväkseen valtausalueella louhittuja kaivoskivennäisiä muuten kuin on välttämätöntä niiden käyttökelpoisuuden ja markkinomismahdollisuuksien tutkimista varten.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu kaivoslain (503/1965) 12.3 §:n rajoite koskien valtausalueella louhittujen kaivoskivennäisten hyväksi käyttämistä.

3. Valtaajan on suoritettava valtausalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille vuotuinen valtauskorvaus, jonka suuruus on 20 euroa hehtaarilta. Valtaajan on vuoden kuluessa valtauskirjan antopäivästä lukien toimitettava kaivosviranomaiselle todistus maanomistajille suoritettua ensimmäisestä valtauskorvauksesta. Seuraavilta vuosilta valtaajan on suoritettava valtauskorvaus viimeistään kunkin vuoden maaliskuun 15. päivänä. Ellei val-

tauskorvausta makseta, valtaus voidaan julistaa menetetyksi. Valtausalueilla ei saa suorittaa tutkimustöitä, ennen kuin kyseessä olevan vuoden valtauskorvaus on suoritettu.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu maanomistajien kaivoslain (503/1965) 15 §:ään perustuva oikeus valtauskorvaukseen. Valtauskorvauksen suuruus määräytyy kaivoslain (621/2011) 179.2 §:n mukaisesti.

4. Valtaajan on ilmoitettava kirjallisesti valtausalueeseen kuuluvien ja siihen rajoittuvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille etukäteen kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista. Ilmoitus on tehtävä niin hyvissä ajoin, että omistajalla tai haltijalla on mahdollisuus vaatia vakuuden asettamista vahingosta tai haitasta, jonka valtaaja on velvollinen korvaamaan.

Valtaajan on ennen tutkimustoimenpiteiden aloittamista tiedotettava suunnitelluista toimenpiteistä myös Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymälle sen varmistamiseksi, että kuntayhtymän mielipiteessä mainittu savottakämpypäyhteisö (Hoskon kiinteistö 146-422-14-4) säilyy koskemattomana.

Perustelut: Kaivoslain (503/1965) 15.3 §:ään perustuva oikeus vaatia vakuuden asettamista ennen tutkimustöiden aloittamista on valtausalueen tai siihen rajoittuvan alueen omistajan tai haltijan oikeussuojan kannalta keskeinen. Jotta tätä oikeutta olisi mahdollista käyttää tehokkaasti, on valtaajan annettava tieto näille tahoille riittävän ajoissa. Korvausvelvollisuus on pysyvästä ja ohimenevästä vahingosta tai haitasta, joka tutkimustöistä tai alueiden käytöstä aiheutuu. Lisäksi on otettu huomioon kaivoslain (621/2011) 12 § koskien ilmoitusta malminetsintäalueen maastotöistä ja rakennelmista.

Määräyksellä kiinnitetään erikseen valtaajan huomiota valtausalueen Ilokulta 1 sisäpuolella sijaitsevaan Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymän omistamaan Hoskon kiinteistöön. Vaikka kyseinen kiinteistö on rajattu pois valtausalueesta, eikä malminetsintätoimenpiteistä ennalta arvioiden aiheudu haittaa kiinteistölle, on lupamääräykseen liitettyä mainintaa pidettävä tarpeellisenä kuntayhtymän mielipide ja kohteen suojelumääräykset huomioon ottaen. Jäljennös päätöksestä toimitetaan tiedoksi kuntayhtymälle ja Museovirastolle.

5. Valtaajan on toimitettava vuosittain kaivosviranomaiselle selvitys suoritetuista tutkimustöistä ja niiden tuloksista. Selvityksen tulee sisältää tiedot käytetyistä tutkimus- ja työmenetelmistä sekä yhteenveto tehdyistä tutkimuksista ja niiden pääasiallisista tuloksista. Kalenterivuosiokohtaisen selvityksen jättämisen ajankohta ilmenee kulloisestakin kaivosviranomaisen raportointia koskevasta ohjeesta.

Perustelut: Selvityksen toimittamisvelvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 14 §:ään lain 179.3 §:ssä tarkoitetun siirtymäsäännöksen myötä. Lainkohdan nojalla asiasta on säädetty tarkemmin kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 4 §:ssä. Kaivosviranomaisen ohjeistaa hakijoita yksityiskohtaisemmin raportoinnin muodosta ja ajankohdasta Tukesin internet-sivuilla julkaistavassa ohjeessa.

6. Kun valtausoikeus on rauennut tai peruutettu, valtaajan on välittömästi saatettava valtausalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava väliaikaiset rakennelmat ja laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue

mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan. Valtaajan on tehtävä kirjallinen ilmoitus kaivosviranomaiselle, valtausalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu valtaajan velvollisuus suorittaa jälkitoimenpiteet kaivoslain (621/2011) 15 §:n mukaisesti. Velvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 179 §:n 3 momenttiin.

7. Kun valtausoikeus on rauennut tai peruutettu, valtaajan on kuuden (6) kuukauden kuluessa luovutettava kaivosviranomaiselle tutkimustyöselostus, tutkimukseen liittyvä tietoa-aineisto ja edustava osa kairasydämistä.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu valtaajan velvollisuus suorittaa jälkitoimenpiteet kaivoslain (621/2011) 15 §:n mukaisesti. Velvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 179 §:n 3 momenttiin.

8. Valtaaja ei saa päästää maahan polttoainetta tai muita ympäristölle vaarallisia aineita, joista voi aiheutua maaperän pilaantumista. Valtaajan on myös huolehdittava siitä, että toiminnasta syntyneet jätteet toimitetaan asianmukaiseen käsittelyyn ja ettei toiminnasta aiheudu roskaantumista.

Perustelut: Ympäristönsuojelulain (527/2014) 16 §:ssä säädetty maaperän pilaamiskielto koskee myös malminetsintää. Ottaen huomioon päätöksen mukaan sallitut tutkimustoimenpiteet maaperän pilaantumisvaaraa arvioidaan lähinnä voivan aiheutua, jos valtaaja jättäisi tai päästäisi maaperään polttoainetta tai muuta ympäristölle vaarallista ainetta. Jätelain (646/2011) 28 §:n nojalla valtaajan on järjestettävä jätehuolto sekä noudattaa, mitä jätelain 29 §:ssä säädetään jätteen luovuttamisesta ja vastaanottamisesta. Jätelain 72 §:n roskaamiskielto koskee myös malminetsintää. Sen nojalla on kielletty ympäristöön jättää jätettä, hylätä konetta, laitetta, ajoneuvoa, alusta tai muuta esinettä eikä päästää ainetta siten, että siitä voi aiheutua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä, ihmisen tai eläimen loukaantumisen vaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa. Jätelain 73 §:n nojalla roskaajan on poistettava roskaava esine tai aine ympäristöstä ja muutoinkin siivottava roskaantunut alue.

9. Valtausoikeuden nojalla mahdollisesti tehtävien kairausten osalta valtaajan tulee huolehtia, että putket katkaistaan mahdollisimman läheltä maanpintaa ja putkien päät tulpa- taan.

Perustelut: Määräyksellä kairausputkien katkaisemisesta mahdollisimman lähellä maanpintaa parannetaan alueen muiden käyttäjien turvallisuutta siten kuin kaivoslain (503/1965) 12.2 § edellyttää. Toimenpide on perusteltu myös kaivoslain (503/1965) 20 §:n tarkoituksessa, jonka mukaan valtaajan on luovuttuaan valtaukselta tai sen menetettyään viipymättä saatettava valtausalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon.

10. Jos valtaaja aikoo valtauksen voimassaoloaikana suorittaa koelouhintaa, kuivattamista tai koerikastusta taikka muita ympäristö- tai muilta vaikutuksiltaan vastaavia toimenpiteitä, on valtaajan ilmoitettava tästä etukäteen kaivosviranomaiselle. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteen aloittamista. Kaivosviranomaisen voi valvontaa varten ilmoituksen saatuaan tarvittaessa antaa määräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta.

Perustelut: Koska valtaaja ei ole esittänyt kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n 4-kohdan mukaista tutkimussuunnitelmaa niin yksityiskohtaisesti, että valtausoikeudesta päätettäessä olisi mahdollista arvioida kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaisen valtausoikeuden nojalla tehtävien tutkimustoimenpiteiden tarpeellisuutta tutkimustyön tavoitteiden kannalta, liitetään päätökseen määräys toimittaa kaivosviranomaiselle ilmoitus ennen ryhtymistä lain 12 §:ssä sallittuihin, mutta vaikutuksiltaan tavanomaisia tutkimustoimenpiteitä merkittävämpiin toimenpiteisiin. Tällä varmistetaan sen selvittäminen, onko hankkeesta tarpeen suorittaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 4 §:n nojalla ympäristövaikutusten arviointimenettely tai edellyttääkö hanke ympäristönsuojelulain (527/2014) 119 §:ssä tarkoitettua koetointailmoitusta ympäristönsuojeluviranomaiselle. Samalla kaivosviranomaisen on mahdollista kaivoslain (503/1965 ja 621/2011) valvonnan toteuttamiseksi arvioida toimenpiteiden vaikutusta ja tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta.

11. Sen lisäksi, mitä kaivoslaissa (503/1965) ja kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännöksissä säädetään, valtaajan on noudatettava malminetsinnässä ja alueiden käytössä, mitä muualla laissa säädetään.

Perustelut: Maininnalla muualla laissa olevien velvoitteiden ja määräysten noudattamisvelvollisuudesta kiinnitetään valtaajan huomiota siihen, että kaivoslain (503/1965) ja kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännösten mukaista etsintätoimintaa harjoitettaessa tulee myös muualla laissa olevat velvoitteet, rajaukset ja määräykset huomioida.

Vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Lausunnoissa ja mielipiteissä esitetyt seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä. Lisäksi todetaan, että

- vaikka Metsähallituksen lausunnosta ei voi varmuudella todeta lausunnossa mainittujen luontokohteiden suojelun perusteita, on valtaajan lupamääräyksen 11 mukaisesti noudatettava myös muuta lainsäädäntöä. Siten valtaajan tulee mm. turvata metsälain mukaisen erityisen tärkeiden elinympäristöjen säilyminen, eikä valtausoikeuden nojalla saa hävittää esim. vesilaissa tarkoitettuja vesiluontotyyppejä. Nämä seikat on mahdollista ottaa esiin lupamääräyksen 4 mukaisen ilmoitusmenettelyn yhteydessä. Samalla on mahdollista varmistaa, että tutkimustoimenpiteistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa puustolle, taimikoille ja tiestölle.

On myös huomionarvoista, että valtaajan on joka tapauksessa suoraan kaivoslain (503/1965) nojalla suoritettava malminetsintätoimenpiteet siten, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän vahinkoa tai haittaa. Valtaajan on suositeltavaa suorittaa arvokkailla suoalueilla koneelliset malminetsintätutkimukset talviaikaan maan ollessa routaantunut.

- valtauksista aiheutuvien vahinkojen ja haittojen osalta todetaan myös, että maanomistajalla on oikeus vaatia kaivoslain 15 §:n mukaisesti korvausta valtaajalta koko kyseisen valtauksen voimassaoloaikana tapahtuneista vahingoista ja haitoista. Korvausvaatimus on esitettävä valtaajalle kolmen vuoden kuluessa tässä päätöksessä annetun valtausoikeuden raukeamisesta.

Koska kyseessä on tutkimusvaihe, ei mahdollisen kaivostoiminnan vaikutuksia käsitellä tässä päätöksessä. Valtausalue on rajattu kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 6-kohdan mukaisesti.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (503/1965)

Kaivoslaki (621/2011)

Kaivosasetus (663/1965)

Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Luonnonsuojelulaki (1096/1996)

Hallintolaki (434/2003)

Jätelaki (646/2011)

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus maksullisista suoritteista (1217/2010)

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **22.12.2014**.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriin ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeus-hallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Itä-Suomen hallinto-oikeus

käyntiosoite: Puijonkatu 29, 2 krs, 70100 Kuopio

postiosoite: PL 1744, 70101 Kuopio

puhelin: 029 56 42500

telekopio: 029 56 42501

sähköposti: ita-suomi.hao@oikeus.fi

Lista asianosaisista

Metsähallitus

